
Anmälan mot Socialnämnden i Katrineholms kommun angående ett ärende om ekonomiskt bistånd; fråga om nämnden har kunnat fatta beslut om ekonomiskt bistånd utan att den enskilde ansökt om hjälp.

Anmälan

I en anmälan till JO framförde AA klagomål mot Socialnämnden i Katrineholms kommun. Anmälan avsåg att nämnden hade beslutat att ge henne ekonomiskt bistånd utan att hon hade ansökt om det och att nämnden därefter vänt sig till Försäkringskassan med en begäran om att återfå beloppet när kassan betalade ut retroaktivt beviljad ersättning till henne. Till sin anmälan fogade AA kopior av vissa handlingar, bl.a. ett journalblad där det den 25 april 2008 noterats att socialnämndens utskott beslutat att bevilja henne bistånd med 25 952 kronor gällande reparationer av en lägenhet som hon disponerade genom ett andrahandskontrakt/socialkontrakt.

Utredning

Socialnämnden i Katrineholms kommun kom, efter remiss, in med ett yttrande bestående av en tjänsteskrivelse undertecknad av förvaltningschefen BB och CC i vilken anfördes följande.

Bakgrund

AA hyrde en lägenhet i andra hand av socialförvaltningen mellan 2007-03-21 - 2007-10-30. Hon har under 2008 beviljats ekonomiskt bistånd under tiden 2008-03-26 till 2008-07-23.

Strax efter AA tillträtt lägenheten blev hon häktad och under tiden som hon satt häktad uppkom en vattenskada då avloppet i badkaret hade täppts igen och kranen stod öppen. Lägenheten tömdes och hennes saker magasineras.

En faktura för vattenskadan inkommer till socialförvaltningen 2008-03-17 som varande förstahandshyresgäst och därmed ekonomiskt ansvarig för kostnader i samband med kontraktet. Socialförvaltningen bedömde att AA, som andrahandshyresgäst, var ansvarig för skadan och beviljade henne ekonomiskt bistånd för kostnaden.

Socialförvaltningen kommunicerade inte detta beslut med henne så att hennes inställning kunde klarläggas. Detta var fel. Socialförvaltningen bör därför återuppta ärendet för att höra hur AA ställer sig dels till ansvaret för skadan och dels till regleringen av kostnaden för skadan som förvaltningen betalt. Därefter kommer nödvändiga noteringar/tillägg att göras i hennes akt.

Socialförvaltningen har enligt lag om allmän försäkring 17 kap. 1 § 2 st. rätt att återfå erlagt ekonomiskt bistånd, beviljat enligt Socialtjänstlagens 4 kap. 1 §, då utbetalning från Försäkringskassan skall göras till biståndstagare. Denna möjlighet från förvaltningens sida informeras sökanden om då biståndet söks. Om det blir aktuellt med utbetalning till socialförvaltningen informerar Försäkringskassan sökanden om detta.

Vid tillfället för Försäkringskassans utbetalning hade socialförvaltningen utbetalt ekonomiskt bistånd till AA (för perioden tiden 2008-03-26 till 2008-07-23) utöver de 25 952 kr på 32 385 kr, (totalt 58 337 kr).

Det belopp som utbetalades av Försäkringskassan var på 27 373 kr det vill säga 6 433 kr mindre än socialförvaltningens tidigare utbetalda bistånd. AA har därmed inte lidit någon ekonomisk skada på grund av det utbetalda ekonomiska ej kommunicerade biståndet.

Socialförvaltningen har för avsikt att gå igenom rutinerna för kommunikation vid återbetalning via Försäkringskassan.

Förvaltningens ståndpunkt

Utredningen visar att AA utan formell ansökan beviljats bistånd och att detta inte kommunicerats med henne. Socialförvaltningen kontaktar AA för att utreda hennes inställning till ansvaret för vattenskadan och om hon är ansvarig för skadan hur hon vill ha skulden reglerad, dvs. i form av erhållet bistånd eller i form av en skuld till socialförvaltningen. Anser hon att skadan inte är hennes ansvar kommer det att korrigeras i hennes akt och Socialförvaltningen får agera i enlighet därmed. Socialförvaltningen gör en genomgång av rutinen rörande kommunikering vid återbetalning från Försäkringskassan.

AA fick del av och yttrade sig över remissvaret. Hon anförde därvid bl.a. att det är ett felaktigt påstående att hon orsakade vattenskadan. Skadan uppkom i en grannlägenhet. I hennes lägenhet fanns inte något badkar. Det förhållandet att hon anses ansvarig för olyckan medför att hon får svårigheter på bostadsmarknaden.

Bedömning

Enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen (2001:453) har den enskilde rätt till bistånd av socialnämnden för sin försörjning och sin livsföring i övrigt om hans behov inte kan tillgodoses på annat sätt. Insatser enligt socialtjänstlagen bygger på frivillighet från den enskildes sida. Bistånd kan därför i princip bara utgå om den enskilde har ansökt om hjälpen eller samtyckt till ett erbjudande om bistånd. Bistånd kan alltså som regel inte påtvingas någon.

Av utredningen framgår att socialnämndens utskott beslutat att utge ekonomiskt bistånd till AA för reparationer av en lägenhet. Beslutet fattades utan någon ansökan från AA. Hon hade inte heller accepterat något erbjudande från nämnden om ekonomiskt bistånd för reparationskostnaden. Förutsättningar för att bevilja henne bistånd har således inte förelegat. Nämnden kan inte undgå kritik för sitt agerande i denna del.

Av 17 kap. 1 § andra stycket lagen om allmän försäkring (1962:381) framgår att om en person som är berättigad till periodisk ersättning enligt denna lag har fått ekonomiskt bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen, får retroaktivt beviljad sådan periodisk ersättning under vissa förutsättningar betalas ut till socialnämnden.

Eftersom det inte har funnits förutsättningar för nämnden att bevilja AA bistånd enligt 4 kap. 1 § socialtjänstlagen har nämnden inte heller bort göra en framställning till Försäkringskassan om att få tillbaka det beviljade beloppet. Jag har inte underlag för att med säkerhet kunna bedöma om AA har lidit någon ekonomisk skada på grund av nämndens handläggning. Jag förutsätter att nämnden, mot bakgrund av vad jag har anfört i detta beslut, på eget initiativ utreder den saken.

Med den kritik som uttalats ovan avslutas ärendet.